

Met een podcast op reis?

De vakantie staat voor de deur. En natuurlijk proberen we dan kinderen te verleiden om in de vakantie te blijven lezen. Een van de nieuwe manieren om kinderen daar enthousiast voor te maken, is het luisteren naar podcasts. Itie van den Berg interviewde Tjeerd van den Elsen, leraar en hartstochtelijk radiomaker en podcastliefhebber. Hij ziet veel mogelijkheden in het basisonderwijs voor de podcast.

Tjeerd van den Elsen is leraar en heeft de IPON-award voor innovatie van het onderwijs gewonnen met zijn aanpak van radio- en podcast maken met kinderen. Neem eens een kijkje op zijn website Radorakkers.nl, podcastclassroom.nl en op Kinderpodcasts.nl

Itie van den Berg redacteur MeerTaal

Hoe houd je kinderen enthousiast voor lezen, als de iPad of smartphone zo'n aantrekkingskracht heeft? Zet hem in! Een aantal manieren kennen we al: de Vakantiebieb biedt een mooi aanbod van digitale (kinder)boeken, er zijn digitale (prenten)boeken en leesgames zoals *Pelle op reis*. Maar er is ook een nieuwe loot aan de digitale stam ontstaan die steeds meer belangstelling krijgt: de podcast. Ik ga erover in gesprek met Tjeerd van den Elsen, die in november het platform Kinderpodcasts lanceerde.

Tjeerd, wat is eigenlijk een podcast?

"Een podcast is een audiobestand op internet. Je kunt zo'n bestand op je computer of smartphone beluisteren waar en wanneer je maar wilt, bijvoorbeeld tijdens het reizen, afwassen of in de sportschool. Je kunt een podcast direct via het internet beluisteren of deze eerst downloaden naar je apparaat, zodat je er ook naar kunt luisteren als je geen internetverbinding hebt. Veel podcasts hebben de vorm van een serie, onze serie *Leesbeesten en Luistervinken* ook. Je kunt je gratis op zo'n podcastserie abonneren. Ik zou zeggen, ga er zelf eens eentje beluisteren! Bijvoorbeeld *Brand in het landhuis* van de NTR, waarvan de eerste vijf delen meer dan 100.000 x werden aangeklikt."

Wat maken podcasts volgens jou zo interessant voor kinderen?

"Kinderen die naar podcasts luisteren, komen even helemaal los van hun scherm. Ze zijn afgezonderd van de wereld en daardoor heel gefocust.

Ze hebben alle aandacht voor de informatie, maar ook hun verbeeldingskracht gaat werken. Je kunt bijna zeggen dat ze hun eigen film gaan maken met dat wat ze zelf al weten, wat ze horen en met de nieuwe gedachten die ze krijgen. Ik ben daarbij geïnspireerd geraakt door Meredith Halpern-Ranzer, de CEO van de best beluisterde kinderpodcast in de VS. Zij stelt op basis van onderzoek: 'Kids respond more creatively to radio stories than to stories on television'. We weten nog niet heel veel over de didactische waarde van podcasts, maar uit onderzoek van Kidslisten uit 2017 blijkt wel dat de kracht van verbeelding tijdens het luisteren ervoor zorgt dat 58% van de kinderen die naar een podcast luisterde, uit de informatie citeerde of de beleving ging naspelen en 75% een discussie startte. En wist je dat 80% van de podcast-luisteraars een podcast meer dan 1x beluistert?"

Maar kinderen lezen dan niet...

"Als ze zelf luisteren niet, hoewel ze natuurlijk wel veel kennis opdoen als ze naar podcasts luisteren met educatieve en verantwoorde content. Het geeft minder vaardige lezers de kans om met dezelfde rijke en boeiende teksten in aanraking te komen als vloeiende lezers. Het luisteren naar verhalen helpt hen om de structuur van teksten te begrijpen, blijkt uit onderzoek van Fountas en Pinnell. En als ze luisteren naar podcasts over (kinder)

Een podcast maken, daagt uit om voor te lezen met intonatie

boeken, kunnen ze zich oriënteren op boeken die ze nog niet kennen. Overigens zijn er veel meer taaldomeinen waar de podcast een rijk en betekenisvol middel is om doelen te halen. Wat dacht je van spreek- en luistervaardigheid?"

"Maar je kunt kinderen ook hun eigen podcast laten maken natuurlijk. Dan worden kinderen enorm uitgedaagd om hardop te lezen met intonatie. Met een microfoon voelen ze de noodzaak van goede voorbereiding en de motivatie om een leestekst goed voor te lezen. Als wij met kinderen een podcast maken over voorlezen en de voorleeswedstrijd, dan merk je dat kinderen met dyslexie zich thuis tot in de puntjes gaan voorbereiden. Dat is een proces met heel veel lees-oefenmomenten. De kinderen lezen de tekst van tevoren vaak om het vloeiend te kunnen voorlezen, maar ook begrip en beleving is nodig voor het bepalen van pauzes, accenten en soms voor het kiezen van passende geluiden."

Kinderen kunnen op een hoger taalniveau luisteren dan ze kunnen lezen, zeg jij?

"Dat is zeker zo, niet omdat ik het zeg, maar luisteren naar een goede tekst die 2-3 niveaus hoger ligt dan een kind normaal leest, maakt complexe ideeën in een tekst toegankelijk en stelt kinderen

+ De tips van Tjeerd!

1. Maak met een klas een **eigen podcast** met gedichten, boekbesprekingen of een hoorspel. Kies bijvoorbeeld als thema: welk boek 'moet' je lezen in de vakantie? En laat je leerlingen teksten schrijven en opnemen. Om een aflevering op te nemen kun je een smartphone gebruiken. Op internet zijn er allerlei handige apps voor te vinden, met een app als Audacity kun je een opname gaan bewerken tot podcast-aflevering. Uiteraard kun je ons ook vragen hoe je de podcast inzet of gebruik maken van onze mobiele studio om met kinderen radio of een podcast te maken.
2. Geef **linkjes naar boekenpodcasts** mee in de vakantie-lezen-tas voor kinderen of informeer ouders in de nieuwsbrief over deze mogelijkheden.
3. Informeer bij de **BSO** of de **plaatselijke bibliotheek** of ze iets doen met podcasts **in de vakantie**. Zo organiseert de BSO in Eindhoven in de zomervakantie een mediadag met o.a. een podcastworkshop.

bloot aan woordenschat en taalpatronen die geen deel uitmaken van de dagelijkse spraak."

En hoe benut je de inhoud van podcasts?

"Gebruik ze om de intrinsieke motivatie aan te zetten om te willen leren! Steeds meer musea en kastelen leveren bijvoorbeeld podcasts met verhalen uit het verleden. Ook een verrijking voor kinderen. Ze kunnen de geheimen van een kasteel in hun eentje in eigen tempo ontdekken. Doordat kinderen met aandacht naar podcastteksten luisteren, zonder zich te laten afleiden,

FOTO: TJEERD VAN DEN ELSEN

Paul van Loon interviewen. Gaaf!

neemt de kans toe dat ze een verhalende tekst ook echt beleven of dat ze de informatie gericht tot zich nemen. Kinderen luisteren podcasts vaak meer dan één keer, vanuit de wens om diepere kennis of beleving te genereren. En wist je dat 52% van de kinderen na het beluisteren van een podcast op zoek gaat naar meer informatie? Precies wat je wilt bij een nieuw wereldoriëntatiethema!"

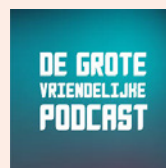
Om leren gaan met podcasts is taalontwikkeling en media-educatie?

"Ja, ook in het kader van media-educatie is het goed om kinderen podcasts te laten ervaren en vooral om ze zelf te leren maken. Het zelf maken van podcasts biedt didactische mogelijkheden op het terrein van taal, maar het helpt leerlingen ook om kritisch naar informatie te kijken. De podcast is niet meer weg te denken. Ze worden ingezet op scholen om eigen doelen mee te halen op het terrein van lezen en leesplezier, luisteren, spreken en media-educatie."

+ Bronnen

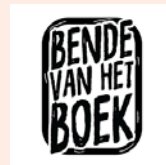
- Fountas, I. C., & Pinnell, G. S. (1996). *Guided reading: Good first teaching for all children*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- KidsKids (2017) *Final Report, Kids Listen Inaugural Survey*. Geraadpleegd op 9 maart 2020, van <https://www.kidslisten.org/press>

+ Tips voor leraren

De grote vriendelijke podcast

Bas Maliepaard en Jaap Friso bespreken maandelijks nieuwe kinderboeken en hebben telkens een kinderboekenauteur, vertaler of illustrator te gast, met wie ze een uitgebreid gesprek hebben over zijn of haar werk.

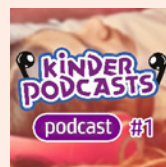
Bende van het boek

De Vlaamse Sara en Trees praten over de boeken die hen op dat moment het meest boeien. Er is altijd taart en thee bij de hand. Je kunt ook eerst hun aflevering over podcasts beluisteren.

En NU luisteren!

Benieuwd hoe het er nu écht aan toegaat op school? Vier leerlingen uit de mentorklas van correspondent Johannes Visser laten je een schooljaar lang meeluisteren in hun wereld.

Kinderpodcasts-nieuw tijdperk

Een leraar, podcastmaker, een presentator en een journalist praten mee over het gevaar en de kansen van media in de klas. Kinderpodcasts worden ook besproken als kans in een tijdperk waarin iedereen media maakt voor én met kinderen.

+ Voor leraren en kinderen

Leesbeesten en luistervinken

Kinderen in gesprek met hun favoriete kinderboekenschrijver, nieuws en boekentips.

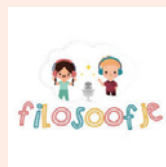
De waanzinnige podcast

Kinderen van 6-12 jaar vertellen over hun lievelingsboeken bijvoorbeeld *Kwallenpap* en *slakkenvla* met griezelgedichtjes.

De podcastbende

Kinderen maken zelf een podcast. Bijvoorbeeld *Rijd je in Engeland of in Nederland aan de verkeerde kant van de weg...* met een verhaal van Flo die in Engeland is geboren, met wist je datjes, moppen, een quiz.

Filosoofje

Kinderen praten over vragen. Voor de vakantie kan de vraag *Je kunt je niet vervelen* uitdagend zijn.